GAZETA POLSKA

Prenumerata w miéjscu kwartalnie złp. 12 — miesięcznie złp. 4. Ner pojedynczy gr. 10.

N^{ro} 268.

Prenumerata na prowincji z opłatą pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 7 Października 1829 roku w Srodę.

WIADOMOSCI HANDLOWE.

Giełda Warszawska dnia 6 Października 1829 r.

Wexle.		żądano		płacono	
Amszterdam 250 z. h.	2 mies.	—	—	—	—
Berlin 100 tal.	2 mies.	597	—	597	—
Z krot. ter.	. . .	—	—	—	—
Gdańsk 100 tal.	2 mies.	—	—	592	—
z krot: ter:	. . .	—	—	—	—
Hamburg, 300 Mk.	2 mies.	906	—	—	—
Lipsk 100 tal.	1 mies.	—	—	-	—
Londyn, 1. l. szter.	3 mies.	41	9	41	7
Moskwa 100 r. b.	1 mies.	—	—	180	—
Petersburg ditto	2 mies.	—	—	180	—
Paryż, 300 fran.	2 mies.	483	—	482	—
Wiedeń, 150 zł. reń.	2 mies.	619	—	618	—
Wrocław, 100 tal.	2 mies.	—	—	—	—

Gotowe pieniądze	żądano		płacono	
Złoto Polskie za 100 zło. .	—	—	—	—
Imperjały ros.	—	—	—	—
Dukaty Hol. nowe 1 sztuka	19	27	—	—
ditto starc. ważne .	—	—	—	—
ditto na passir. . . .	—	—	—	—
ditto austrjackie. . . .	—	—	—	—
Frydrychsdory	-	—	—	—
Pruski kurant	—	—	—	—
ditto bilety kassowe .	602	15	—	—
Assygna Ros. . . . , . .	179	25	179	20
Bilety bankowe aust: za 100f.R.	—	—	—	—
Einlesung Szeiny ditto .	—	—	—	—
Listy zastawne, (*)	94	20	94	5

Papiery.	żądano		płacono	
Obligacje udziałowe po zł. 300	318	—	316	—
ditto ditto w partyach. .	—	—	—	—
Assekuracje skarb: . . .	—	—	—	—
Obligacje pragskie . . .	—	—	—	—
Dow: k. centr. likwidacyjnéj.	—	—	—	—
ditto ditto za żołd. . .	36	—	35	—
ditto ditto za inne. . .	—	—	—	—
Zapisy drogowe.	—	—	—	—
Obligac. ros. 6 od 100 w assyg.	—	—	—	—
ditto ditto w srebrze. .	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w srebrze. .	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w Hamb. Cert	—	—	—	—
ditto ditto w Poz. Angl.	—	—	—	—

WIADOMOŚCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KROLESTWO POLSKIE.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO MIKOŁAJA I.

CESARZA WSZECH ROSSJI, KRÓLA POLSKIEGO etc. etc. etc.

Rada administracyjna królestwa. — Zważając: że z wyraźnego dozwolenia Najjaśniejszego Pana, objawionego w odezwie ministra sekretarza stanu z daty 5 grudnia 1828 roku Nro 771, urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy jest upoważniony do zaciągnienia pożyczki, celem ukończenia budowy nadbrzeża kamiennego po lewym brzegu Wisły, tudzież nowego teatru, oraz innych przedsięwzięć, do użyteczności stolicy zmierzających; na przedstawienie kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji, oraz ministra przychodów i skarbu; postanowiliśmy i stanowiemy co następuje.

Art. 1 Miasto Warszawa upoważnione zostaje do zaciągnienia, pod zwierzchnością i zatwierdzeniem kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji, pożyczki w banku polskim, w summie 5,000,000 złp.

Art. 2. Na opłatę procentów od téj pożyczki, tudzież na stopniowe umarzanie samego kapitału, urząd municypalny zamieszczać będzie corocznie na etacie wydatków miejskich przed wszelkiemi innemi wydatkami, po 9%, z których 5% na procentowanie, a 4% na stopniowe kapitału umorzenie; a to w celu: iżby z dniem 1 lipca 1846 roku, całkowity dług, podług tabelli sub lit. *a.* załączonéj, umorzony został.

Art. 3. Urząd municypalny na pokrycie zaciągnionego w banku długu, wystawi 5,000 sztuk obligacji, każda po złp. 1,000, ze stosowną ilością kuponów, a to podług wzoru pod literą *b.* załączonego.

(*) Nie licząc w to wartości kuponu wynoszącéj Zł. 1 gr. 4$\frac{2}{3}$.

Art. 4. Sporządzone w tym sposobie obligacje, stósownie do umowy zaszłéj między kommissją rządową spraw wewnętrznych i policji, oraz urzędem municypalnym miasta stołecznego Warszawy z jednéj, a bankiem polskim z drugiéj strony, urząd municypalny odda bankowi po cenie 95 za sto, czyli za summę 4,750,000 złotych polskich.

Art. 5. Na zabezpieczenie zobowiązań, w moc niniejszego postanowienia zaciągniętych, urząd municypalny zezna stosowny akt w xiędze wieczystéj nieruchomości 475 i 476, wskaże oprócz tego dochód z konsensowego od szynków, jako szczególną rękojmię obowiązku, przez artykuł 2 nałożonego.

Art. 6. Opłata prowizji, tudzież stopniowe umorzenie kapitału, rachowane będzie od 1 stycznia 1830 r. i tym końcem:

a) Urząd municypalny obowiązany jest z funduszu co pół roku na amortyzację, podług wyrachowania tabellą w artykule 2 powołaną objętego, nabywać obligacje przez pośrednictwo ajentów zmiany na giełdzie, jeżeli te niżéj od nominalnéj ich wartości stać będą, względem czego kommissja rządowa spraw wewnętrznych i policji ustanowi prawidła.

b) Jeźliby urząd municypalny do dnia 15 czerwca i do dnia 15 grudnia nie wyczerpał funduszu amortyzacyjnego, przeznaczonego do skupowania na giełdzie obligacjów, natenczas przystąpi w tym dniu do wyciągnięcia losem numerów obligacji, które spłacone być mają podług imiennéj ich wartości.

c) W dniach: od 1 do 10 lipca, tudzież od 1 do 10 stycznia, kassa urzędu municypalnego wypłacać będzie w godzinach służbowych bez żadnych potrąceń, w brzęczącéj monecie, podług stopy mennicznéj dekretem królewskim z 1 grudnia 1815 roku oznaczonéj, tak procenta za

złożeniem wymagalnych kuponów, jako i kapitał za złożeniem wylosowanych obligacji. — W razie, gdyby od tych kupony na przyszłe półrocza brakowały, kassa odtrąci summę odpowiednią, nie dostającą kuponom, w celu posiadania funduszu na ich zaspokojenie.

d) Jeżeliby na zupełne spłacenie ostatniéj losem wyciągniętéj obligacji, fundusz amortyzacyjny nie wystarczał, wówczas kassa urzędu municypalnego zaliczy właścicielowi obligacji to co pozostało, obligację zatrzyma, a na niedostającą do nominalnéj wysokości obligacji summę, wyda rewers, który wraz z przypadającym po 5% procentem, w przyszłém półroczu z funduszu amortyzacyjnego przedewszystkiém zaspokoi.

e) Z dniem 11 lipca i 11 stycznia, fundusze dla niezgłoszenia się interessentów pozostałe, mają być przeniesione do banku na przekazy.

f) Z czynności w artykule tym na urząd municypalny włożonych, zdawać będzie urząd kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji, każdorocznie rapport, dla zamieszczenia go w ogólne sprawozdanie, przez radę stanu królowi składane.

Art. 7. Po odebraniu obligacji wraz z kuponami, w stosunku do artykułu 3 wystawionych, bank polski z wymienionéj w art. 4 summy złp. 4,750,000 potrąci przedewszystkiém należność jemu od urzędu municypalnego przypadającą.

Jeśliby zaś urząd municypalny nie potrzebował od razu podnieść całéj reszty, bank od pozostawionéj u siebie summy, opłacać będzie procent rocznie po 5%; procent ten jednak od pozostałéj z końcem 1833 roku summy, bank nie już po 5% tylko po 4% opłacać będzie w obowiązku.

Art. 8. Fundusze w moc artyk. 6 lit. *c.* do banku wnoszone, mieć będzie bank w gotowości dla wydania interessentom na każde ich zgłoszenie się. Przy wypłacie zastosuje się do przepisu art. 6 lit. *e.* i spłacone kupony oraz obligacje odsyłać będzie przed dniem 11 stycznia i 11 lipca urzędowi municypalnemu, o ile zaś fundusze na zrealizowanie kuponów przeznaczone, w ciągu lat 5 licząc od daty wymagalności przez właściwych interessentów podniesione nie zostaną, takowe na korzyść kassy miejskiéj urzędowi municypalnemu bank odeśle.

Art. 9. Obligacje oraz ich kupony przechodzić mogą z rąk do rąk bez żadnéj formalności. Wolno atoli będzie zapisać przelew na posiadanéj obligacji, lecz odtąd taka obligacja tylko za przelewami piśmiennemi z rąk do rąk przechodzić może; chyba że ostatni nabywca znowu ją na okaziciela zapisze. — Ostatnia czynność przez pisarza aktowego poświadczoną być powinna.

10. Na przypadek uszkodzenia obligacji, jeśli numer i cechy istotnie rozpoznane być mogą, wydawane będą duplikaty przez urząd municypalny.

Art. 11. Kupony, w ciągu lat 5 od daty wymagalności niezłożone w banku celem zrealizowania, moc swoję utracają.

Art. 12. Obligacje i zapisane na nich przelewy, oraz czynności sądowe do pożyczki niniejszéj ściągające się, uwalniają się od użycia stępla.

Art. 13. Dla czuwania nad dokładném wykonaniem przepisów w art. 6,10 i 11 zawartych, ustanawia się komitet, złożony: — z prezesa trybunału handlowego województwa mazowieckiego lub jego zastępcy; — z członka kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji przez nią mianowanego; — z dwóch radców handlowych; jednego urzędnika banku przez ministra przychodów i skarbu, na przedstawienie banku mianowanych.

Komitet ten, po zainstallowaniu go przez kommissję rządową spraw wewnętrznych i policji, zgromadzać się będzie w ratuszu, w komplecie trzech najmniéj członków, a to:

a) W dniu 15 czerwca i 15 grudnia, dla sprawdzenia ilości wykupionych na giełdzie obligacji i wysokości pozostałego funduszu amortyzacyjnego; oraz, aby był przytomny przy losowaniu, o jakiém mówi art. 6 lit. *b.* Wypadek sprawdzania, oraz losowania, komitet dnia następnego ogłosi przez pisma publiczne.

b) W dniu 11 lipca i 11 stycznia, dla sprawdzenia ilości spłaconych przez kassę urzędu municypalnego, tudzież odesłanych przez bank z przepisu art. 8 kuponów i wylosowanych obligacji dla ich zniszczenia wraz z obligacjami, z wolnéj ręki wykupionemi, niemniéj dla dopilnowania, aby fundusze niewydatkowane w stosunku do art. 6 lit. *e.* do banku przeniesione zostały. Wypadek tych wszystkich czynności poda do publicznéj wiadomości w tym samym jak powyżéj sposobie.

Mocen będzie komitet wszelkie spostrzeżenia jakie w zakresie wykonania obecnego postanowienia znajdzie pożytecznemi, przedstawiać urzędowi municypalnemu lub w razie potrzeby kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji, a nawet radzie administracyjnéj.

Wszystkie swe działania zamieszczać będzie w protokóle utrzymywanym przez jednego z członków, którego prezes wyznaczy.

Po przekonaniu się: że w stosunku do art. 2 i tabelli tamże powołanéj, zaciągnięte przez urząd municypalny zobowiązanie, w całości wypełnione zostało, złoży Nam przez pośrednictwo kommissji rządowéj spraw wewnętrznych i policji rapport, celem otrymania decyzji, tak względem upoważnienia banku do zezwolenia przed xięgami wieczystemi na extabulację zobowiązania, o jakiém mówi art. 5, jako też względem rozwiązania komitetu i wydania rozporządzeń jakie z porządku rzeczy wynikną.

Art. 14. Wykonanie tego postanowienia, które w dzienniku praw mą być umieszczone, kommissjom rządowym w czém do któréj należy polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu rady administracyjnéj dnia 7 września 1829 r. — Minister stanu prezydujący: (podpisano) W. *Sobolewski.* — Minister spraw wewnętrznych i policji (podpisano) T. *Mostowski.* — Radca sekretarz stanu, w zastępstwie, radca stanu nadzwyczajny. (podpisano) J. *Tymowski.* — Zgodno z oryginałem, radca sekretarz stanu, w zastępstwie, radca stanu nadzwyczajny. (podpisano) J. *Tymowski.* — Zgodno z wypisem, minister sprawiedliwości, w zastępstwie radca stanu M. *Woźnicki.* — Za sekretarza jeneralnego. — Szef bióra *Młodzianowski.*

— *Kommissja województwa mazowieckiego.* — W wykonaniu rozporządzeń kommissji rządowéj przychodów i skarbu, daty 2 września r. b. Nr. $\frac{89231}{18821}$, 9 września r. b. Nr. $\frac{546}{88}$ i 9 września r. b. Nro $\frac{41533}{12003}$; gruntujących się na dekrecie Najjaśniejszego Pana w Odessie pod d. 19 sierpnia 1828, zapadłego; podaje do publicznéj wiadomości, iż w biórze kommissji wojewódzkiéj przy ulicy Przejazd w domu rządowym Nro 646, na pierwszém piętrze w sali sessjonalnéj, odbywać się będzie publiczna licyta-

cja na sprzedaż dóbr rządowych: — 1) Koszanowo w ekonomji Brześć; — 2) Sykuły w ekonomji Brześć; — 3) Boguszyce i Goczki w ekonomji Radziejowo; — wszystkich w obwodzie Kujawskim położonych, a składających się: — *ad* 1) Z folwarku i wsi Koszanowo, wsi Humlin osadą Jagiełło i z propinacji; — *ad* 2) Z folwarku i wsi Sykuły z propinacją; — *ad* 3) Z folwarku i wsi Boguszyce, wsi Goczki z propinacją i lasem.

Przestrzeń dóbr ogólna wynosi na miarę nowo-polską: — *ad* 1) Włok 26, morgów 24, prętów 145; — *ad* 2) Dla braku pomiaru wysiew frakcyjine wyrachowany jest: oziminy korcy 36, i tyleż jarzyny; — *ad* 3) Włok 42, morgów 8, prętów 69.

Licytacja zaczynać się będzie: — *ad* 1) Od summy złp. 32,161 gr. 8. — *ad* 2) Od summy złp. 6,315 gr. 8; — *ad* 3) Od summy złp. 22,948 gr. 3; — w srebrze albo w listach zastawnych koloru białego w nominalnéj wartości.

Oprócz postąpionéj na licytacji summy, obowiązany będzie plus-licytant, skarbowi opłacać w dwóch ratach: — *ad* 1) złp. 1,535 gr. 4; — *ad* 2) złp. 293 gr. 19; — *ad* 3) złp. 1,114 gr. 24, kanonu rocznego z wolnością wszakże spłacenia takowego monetą brzęczącą.

Nadto przyjmie pożyczkę od towarzystwa kredytowego ziemskiego: — *ad* 1) w summie złp. 17,000; — *ad* 2) w summie złp. 4,700; — *ad* 3) w summie złp. 7,600; — zaciągnioną; od któréj przez następne 24 lata, wnosić będzie do kassy tegoż towarzystwa, prawem sejmowém z dnia 13 czerwca 1825 r. ustanowioną opłatę.

Oprócz podatków i ciężarów do tych dóbr przywiązanych, opłacać się także będzie nowo ustanowiony podatek ofiary w ilości: — *ad* 1) Z Koszanowa złp. 300 gr. 19; — *ad* 2) Z Sykuł złp. 102 gr. 10; — 3) Z Boguszczyc złp. 275 gr. 6.

Każdy przystępujący do licytacji winien złożyć Vadium: — *ad* 1) złp. 3,750 gr. 8; — *ad* 2) złp. 779 gr. 7; — *ad* 3) złp. 2,533 gr. 18, w monecie srebrnéj kurs w kraju mającéj, lub w listach zastawnych, a nadto utrzymujący się przy licytacji, obowiązany będzie zaraz złożyć drugą podobnąż ilość, to jest: — *ad* 1) złp. 3750 gr. 8; — *ad* 2) złp. 779 gr. 7; — *ad* 3) złp. 2,533 gr. 18.

Termina do licytacji przeznacza kommissja wojewódzka *ad* 1) *et* 2) na dzień 3 grudnia r. b.; — *ad* 3) na dzień 10 t. m. i roku. Licytacje od godziny 11 zrana zaczynać się będą.

☞ O wszystkich innych prócz powyższych warunkach licytacyjnych, każdy chęć kupna mający, poweźmie wiadomość w biórze kommissji wojewódzkiéj, gdzie nawet warunki kupna, wraz z tabellą źródła intraty wykazującą, na drzwiach przy wejściu do sali sessjonalnéj wywieszone będą.

Wolno jest każdemu, chęć licytowania mającemu, o stanie obecnym dóbr na gruncie przekonać się, w którym to celu do miejscowych dzierżawców zgłosić się należy. — Działo się w Warszawie dnia 28 września 1829 r. — Radca stanu, prezes R. *Rembieliński*. — Sekretarz jeneralny *Filipecki*.

Wiadomości Warszawskie.

— Mianowani zostali: Andrzéj Podbielski, i Ignacy Myśliborski obrońca przy sądzie pokoju powiatu Płock. rejentami powia. Ostrołęc.; Cyrjak Wyszkowski applikant sąd. rejentem pow. Opatow.; Kazimierz Swiężyński applikant sąd. pisarzem sądu pokoju pow. Płock.; Józef Lambert komornikiem przy sądzie pokoju pow. Łęczyc.; Wojciech Masłowski kancelista sądu popraw. obwo. Warsza. wyd. 1, kancelistą sądu krym. wdztwa Płock. i Augusto.; Hilary Milewski kancelista sądu krym. wojew. Płock. i Augusto. kancelistą sądu policji popraw. obw. Warsza. wydz. 1; Franciszek Grabowski, obrońca przy sądzie pokoju pow. Prza. obrońcą przy sądzie pokoju pow. Pułtuskiego.

— W miesiącu wrześniu expedjowano na komorze wodnéj transport, godzien w kraju naszym powszechnéj uwagi. Przeznaczony jest do Holandji i składa się z przedniéj mąki otrzymanéj w cylindrowym młynie nadwornego radcy Müllera, i z machin młynowych zbudowanych w pięknéj i użytecznéj rękodzielni rządowéj na Solcu założonéj z polecenia JO. Xięcia Lubeckiego. Machiny te, których wkrótce drugi transport ma nadejść, są podobno pierwsze, które wynalezione w Polsce, wysełają się za granicę. — Podług wiadomości, jakicheśmy z dobrego zasięgnęli źródła, ukończono właśnie w Tryeście młyn podług systematu i pod kierunkiem pana Müllera; drugi kończy się w Holandji, a kilka innych zaczną budować we Francji i w innych krajach.

— Do sprzedania w dobrach Brzozowie obwodzie Gostyńskim półtory mil od Sochaczewa, 65 macior *wysokoprawnych* młodych i zdrowych, a to jedynie z powodu chodowania tamże nadal samych tylko owiec *elektoralnych*.

ROSSJA. — Dziennik Odeski umieścił następujące uwagi nad kanałem Konstantynopolitańskim. Kanał Konstantynopolitański idzie w 7 kierunkach, i ma tyleż wylewów. W cieśninie morskiéj dmą tylko wiatry północne i południowe; jeden brzeg od drugiego odległy jest na 350 sążni przy warowni niedaleko Bujukdere; od najodleglejszego brzegu zatoki morskiéj od Bujukdere, liczą 1400 a 320 sążni przy Bujuk-akendi. Zarzucają baronowi Tott, że miejscowość twierdz, których budowa jemu była poruczona, źle jest obrana. Wszystkie na okoły wzgórza panują nad niemi, i wtenczas tylko korzystnie z nich odstrzeliwać się można, kiedy okręt już się pod samą twierdzą znajduje. Przy wejściu do kanału, jest od strony lądu europejskiego najlepszy bez wątpienia punkt wylądowania pod fortecą Nowa-Kilia, oddaloną od morza na przylądku Fanaraki na 4500 sążni. Ogień z téj twierdzy zpowodu jéj wysokości i oddalenia, może szkodzić; przyległa zatoka nie wielkiéj głębokości, jest szeroka przy wejściu na 2000 sążni. Dno jéj składa się z twardego piasku, a do brzegów mogą okręta zbliżać się niebezpieczeństwa o 250 sążni. Ta część brzegu jest zabezpieczona od południowo-wschodnich, i zachodnich wiatrów, i północny wiatr nawet w swojéj największéj gwałtowności szkodliwym tu być nie może. Na azjatyckiém wybrzeżu jest bardzo dobry punkt do wyladowania, a to między przylądkiem Jum-Burnu i Riwa-Burnu.

FRANCJA. — *Z Paryża d. 23 września.* — *Journal des Debats*, donosi, że minister oświecenia publicznego ma zamiar złożyć kommissję, która trudnić się będzie rozpoznaniem prawdziwéj dążności politycznéj i religijnéj publicznych wykładów naukowych, professorów Villemain Guizot i Cousin. *Gazette de France* uważa ten krok za bardzo sprawiedliwy, albowiem obowiązkiem rządu jest dawać baczne oko na wychowanie publiczne, a szczególniéj na takie wykłady nauki, przeciwko którym zaszły skargi wielu ojców rodziny.

— Wydawcy *Journal des Debats*, i *Constitutionel*, posłali zagranicę z dzisiejszym numerem swoich dzienników, także i numera z dnia 12 t. m. w których jest umieszczone oświadczenie mieszkańców Bretanji względem zaprojektowanego przez nich stowarzyszenia.

— Na głównéj radzie departamentu ujścia Renu, projektował margrabia Beausset, żeby upraszać króla o ścieśnienie wolności druku, lecz projekt jego został odrzucony 6 przeciwko 3 kreskom.

— Kontr-admirał baron Roussin posłany przed dwoma laty do Brazylji, aby ułożył się o pretensje francuzkich poddanych z tamtejszym rządem, dopełniwszy danego polecenia, wrócił niedawno na okręcie linjowym *Duquesne*, do Brest, ale zdał pierwéj dowództwo nad zbrojną siłą morską na tamtych wodach, kontr-admirałowi Grivel, który wywiesił banderę na fregacie zwanéj *Karolina*.

— W Nimes spodziewają się tego roku obfitego zbioru oliwy i wina, lecz w średnim tylko gatunku.

— Czytamy w Monitorze: — Zeszłéj niedzieli korzystali Paryżanie z pięknéj pogody, i wiele osób pojechało do St. Cloud, dla przechadzki w pięknéj alei ogrodu zamkowego. Po południu, król wyszedłszy z pokojów, przechadzał się pośród grona licznéj publiczności, od któréj przyjął głośne oznaki uszanowania i miłości.

— Już dnia wczorajszego wieczorem, wiedziano tu za posrednictwem telegrafów, o przybyciu pełnomocników tureckich do Adrjanopola i o podobieństwie pomyślnego toku układów.

— Rada główna w Marsylji, postanowiła większością 9 głosów przeciwko 6, aby prosić króla, o przykrócenie nadużyć wolnego druku. W wielu innych departamentach, nie utrzymał się ten wniosek.

— Tych handlujących likworem, u których znaleziono na korkach pieczątki z wyobrażeniem xięcia Reichstadtskiego, pociągnięto do odpowiedzialności sądowéj.

— Kawaler d'Antilbes, jeden z zakładników danych za Ludwika XVI, umarł mając wieku lat 74.

— Dnia 19 t. m. odbyło się nabożeństwo żałobne w kościele ś. Rocha za duszę Ludwika XVIII, zgromadzeni dali sobie słowo, że wyproszą z kościoła każdego, ktoby jedne słowo głośno chciał wymówić.

— Bardzo wielu deputowanych nie chce wchodzić z żadne stosunki z dzisiejszymi ministrami. Za dawniejszych ministrów widywano u nich deputowanych wszystkich stronnictw; dziś zniknęła już ta zgodność.

— W liczbie znakomitych cudzoziemców znajdujących się w tutejszéj stolicy, jest także były prezydent mexykański Pedraza.

— Monitor ogłosił postanowienie, mocą którego pan Rawez jest mianowany parem bez obowiązku ustanowienia majoratu; gdyby zaś chciał godność parowską na potomków przenieść, jest obowiązany urządzić majorat najmniéj 10,000 fr. rocznego dochodu przynoszący.

— Dziennik *Quotidienne* doniosł niedawno o upadku Villaflorystów, ale nie upłynęło jeszcze 6 godzin po tém doniesieniu, gdy gazety angielskie o klęsce Miguelistów urzędową wiadomość przyniosły. Takie samo zdarzenie miał znowu wczoraj pomieniony dziennik, bo zaledwie ogłosił opis krwawy bitwy stoczonéj przez Rossjan pod Szumlą, gdy nadeszły gazety petersburgskie i zupełnie przeciwne fakta zaświadczyły.

— W Nantes, powiększyło liczbę dobroczynnych zakładów, urządzenie w szpitalu tamtejszym zupełnie osobnéj sali dla chorujących na kamień. Dr. Civiale przyjął na siebie obowiązek léczenia chorych.

— W okolicach Grenobli, rzeki wystąpiły z łożysk, pozrywały w niektórych miejscach groble, i znaczne szkody zrządziły.

NIEMCY. — *Od Elby dnia 25 września.* — Na posiedzeniu sejmu szwedzkiego d. 7 t. m., zrobiony był wniosek do wyznaczenia funduszu na koszta koronacji królowéj. Wniosek ten czynił w stanie szlacheckim pan Rosenblad drugi mówca, (sekretarz poselstwa szwedzkiego w Berlinie); w stanie miejskim burmistrz Modin, w stanie duchownym proboszcz Bexel; w stanie włościańskim Anders Hakanson.

— *Z Saxonji d. 16 września.* — Pułkownik Gustawson pojechał z Lipska do Niderlandów, niewiadomo czyli tam pozostanie.

— *Od Menu d. 25 września.* — W piśmie umieszczoném w Gazecie powszechnéj, czytamy między innemi co następuje. — «Jest rzeczą pewną, że nie utworzy się w Europie koalicja zbrojna na ocalenie walącego się i do zupełnéj niemocy przywiedzionego państwa Ottomańskiego; również nie podpada żadnéj wątpliwości, że Rossja ma moc i prawo do dyktowania pokoju. Wszakże, bacząc na ogólne dobro Europy, tego tylko obawiać się należy, aby Rossja powodując się nieograniczoną wspaniałomyślnością, nie opuściła bezkorzystnie pory, zapewnienia sobie handlu, w niczém od Anglików niezawisłego. Ale pociesza nas uwaga, że wzniosły umysł i stałość charakteru N. cesarza Mikołaja, wynajdą środki zdolne pogodzić umiarkowanie z rostropném baczeniem na wielki interes ogółu, by zniszczyć przeważność zastarzałéj i w swych rachubach spodlonéj rutyny. Cesarz Mikołaj nie przestanie na zawarciu pokoju, któryby dogodnym dla nieprzyjaciela tylko stawał się rozejmem; nie będzie zajmować się sprawami lękliwéj dyplomatyki, w chwili w któréj wiecznotrwałą sławę rządom swoim zapewnić jest mocen. Europa wygląda od Rossji zbawienia i zagojenia ran, które jéj zawistna Anglja zadaje.

— W Pirmoncie bedzie postawiona kaplica katolicka staraniem i kosztem pruskiego radcy stanu hr. Hatzfeld. Położono już do jéj budowy kamień węgielny w obecności angielskiego hr. Schewsbury, który się tam właśnie z rodziną swoją u wód znajdował. Hr. Hatzfeld przyśle z Rzymu, wszelkie ozdoby i aparaty do téj kaplicy potrzebne.

PORTUGALJA. — *Z Lizbony d. 6 września.* — Wiadomość o klęsce Miguelistów na Tercejrze, ożywiła przytłumionego ducha konstytucyjnych. W Tras os Montes zebrało się blisko 600 gierilasów, którzy zamierzają połączyć się z bandą w Alemtejo i Beira zgromadzoną.

Wiado. Naukowe

WIADOMOSCI NAUKOWE.

Publiczne posiedzenie królewskiego warszawskiego uniwersytetu, na pamiątkę jego założenia.

Królewski warszawski uniwersytet obchodząc pamiątkę swojego założenia, miał w dniu 16 września r. b publiczne posiedzenie, na którém naprzód rektor uniwersytetu Wojciech Szwejkowski zdał sprawę o stanie tego instytutu z upłynionego roku szkolnego 18²⁄₈. Na wstępie powiedział: -- „Ktokolwiek zna cenę oświaty publicznéj, ten nie może być obojętnym na stan instytutów naukowych. Uniwersytet jako ognisko nauk i umiejętności, które ożywiać i zasilać ma wszystkie rozgałęzienia postępującéj ku swemu udoskonaleniu społeczności ludzkiéj, musi być najpierwszym troskliwości przedmiotem, i wszystkich prywatnych dobrze myślących, i wszystkich rządów wolą stwórcy względem jestestw rozumnych godnie na ziemi wykonywających. Dał dowód jawny téj troskliwości panujący nam szczęśliwie monarcha, gdy zaledwie uchyliwszy się od wrzawy wojennéj, uwagę świata zwracającéj na siebie, uwieńczony koroną Polską raczył odwiedzić ten drogi narodu, a ręką Jego poprzednika niewygasłéj nigdy pamięci dostojnego brata wzniesiony muz przybytek. Przejrzane najłaskawiéj wszystkie celniejsze zakłady i zbiory naukowe, ściągnęły Jego wysoką uwagę, zjednały zapewnienie dobroczynnéj dla instytutu opieki, i zyskały dla siebie przyrzeczenie niektórych darów szczególnych. Publiczność coraz liczniéj odwiedzająca też zbiory, podzieli z nami wdzięczność należną. Gdy zaś i dobroczynny monarcha, i naród cały zajmuje się naszym instytutem, chwalebną jest nader ustawa, która nam zdawanie sprawy o jego stanie w każdym roku nakazuje. Chętnie dopełniamy w dniu dzisiejszym tego obowiązku, obchodząc po *raz dwunasty* przyjemną pamiątkę założenia uniwersytetu naszego." -- Następnie przeszedł do wykazania stanu każdego wydziału uniwersyteckiego; tu dowiadujemy się, że:

W wydziale teologicznym było w upłynionym roku uczniów 46, a zatém więcéj 14, niż w roku zaprzeszłym. Pomiędzy temi było 27 duchownych, a 19 świeckich. W ciągu roku ubyło 3 duchownych, a 2 świeckich, pozostało zatém do końca roku uczęszczających 41. Jeden z nich za najlepszą rozprawę otrzymał medal złoty mniejszy. Ośmiu uczniów IVletnich, przypuszczono do examinu całokursowego. -- Założenie głównego seminarjum, w którém młodzież sposobiąca się do stanu duchownego, o koszcie publicznym utrzymuje się, zaczyna zlewać na kraj coraz obfitsze skutki. Fundusze tego seminarjum dozwalają odtąd umieścić w niém osób 40 na koszcie publicznym. W tym wydziale X. Wojciech Ossoliński, zaszczycony niegdyś od uniwersytetu tutejszego dwoma medalami za rozprawy teologiczne, wezwany został na professora w miejsce X. Ustrzyckiego, który opuszcza uniwersytet z powodu otrzymanéj infułacji w dyecezji Łuckiéj.

W wydziale prawa i administracji zapisanych było uczniów: na samo prawo 123, na samę administrację 123, na prawo i administrację 122; w ogóle 368. Examen całokursowy składało z prawa samego i otrzymało stopień magistra, uczniów 53, z administracji saméj 11, z prawa i administracji łącznie 12: w ogóle 76. Dwóch uczniów otrzymało medale złote mniejsze za rozprawy konkursowe. -- Stopień doktora obojga prawa udzielony został Romualdowi Hube. „Akt ten, jak rektor uniwersytetu wyraża się, drugi dopiéro w tym wydziale od założenia uniwersytetu (do tego, że ustawa obowiązująca obrońców sądowych do starania się o ten stopień, nie jest wcale wykonywaną), odbył się z tém większą pociechą wydziału, że zaproszeni przez kandydata opponenci, niegdyś spółuczniowie jego, dowiedli, iż niewszystka młodzież wychodząca z uniwersytetu i oddająca się praktyce, zaprzestaje postępować w naukowém ukształceniu. Tenże doktór obojga prawa, na mocy konkursu otrzymał wakującą katedrę prawa kryminalnego i kanonicznego."

Wydział lekarski miał w tym roku uczniów 136, to jest: na nauki lekarskie 106, na oddział farmaceutyczny 30, z tych w ciągu roku przestało uczęszczać lub przeszło na inne wydziały 8, pozostało więc w wydziale uczniów 128. Po złożeniu całokursowego examinu, stopień magistra medycyny i chirurgji otrzymało 5, stopień magistra medycyny 4, stopień magistra chirurgji 1, stopień lekarza (medicus) 1, stopień wydziałowy licencjata medycyny i chirurgji otrzymało uczniów 5, stopień wydziałowy magistra farmacji otrzymało 9. W skutku złożonego examinu potwierdzony został stopień doktora medycyny uczniowi uniwersytetu Pizańskiego. Dwóch uczniów otrzymało medale złote większe, a jeden otrzymał medal złoty mniejszy, za rozprawy lub za preparata w materji przedmiotem konkursu będącéj. -- Do kliniki terapeutycznéj przyjęto w roku szkolnym upłynionym chorych 146. Z tych wyzdrowiało zupełnie 135, umarło zaś 11. Do kliniki chirurgicznéj przyjęto chorych 65, leczono tamże chorych poliklinicznych 120, w ogóle przeto leczono chorych 185. Z chorych klinicznych przestało być przedmiotem kliniki 3, wyleczono 58, umarło 4. Operacji wykonano wespół z nastawieniem zwichnień i złamań kości, w ogóle 91. -- Instytut położniczy, połączony z wydziałem lekarskim, mieścił w roku upłynionym kobiét ciężarnych 282. Z tych poratowanych na zdrowiu wyszło przed porodzeniem 4, odbyło poród 272. Pojedynczych porodów było 268, podwójnych 4: wszystkie wydały chłopców 137, dziewcząt 139. -- W szkole akuszerek było w roku upłynionym uczennic na koszcie rządu 21, na koszcie własnym 41, w ogóle 62. Z tych zdało examen uczennic na koszcie rządowym 8, na koszcie własnym 8. -- Do gabinetu anatomicznego przybyło rozmaitych preparatów sztuk 46.

Wydział filozoficzny liczył uczniów 113, to jest: 61 na oddział matematyczny, 50 na oddział fizyczny, a 2 na oddział właściwéj filozofji. Z tych 73 było uczniami innych wydziałów. Oprócz tego uczęszczało na pojedyncze tego wydziału przedmioty, bez zapisywania się do niego, uczniów 285 t. i. 182 z prawa i administracji, 70 z wydziału lekarskiego, 33 uczniów wydziału nauk i sztuk pięknych, 19 ze szkoły przygotowawczéj do instytutu politechnicznego. Otrzymało stopień magistrów filozofji 5. -- W. Jastrzębowski magister filozofji mianowany został adjunktem nauk przyrodzonych, z obowiązkiem odbywania po kraju podróży naukowéj, w zamiarze poznania jego płodów przyrodzonych, a mianowicie poszukiwania roślin, co posłuży do uzupełnienia Flory krajowéj. Gorliwość z jaką on wykonywa ten obowiązek, obudziła chęci chwalebne w innych miłośnikach nauk przyrodzonych, i obfitych spodziewać się każe korzyści. -- Do zbioru fizycznego przybyło w upłynionym roku przeszło 30 narzędzi, do różnych doświadczeń służących. -- Zbiór zoologiczny obejmuje teraz przeszło 31,000 exemplarzy rozmaitych zwierząt. Mówiąc o zbiorze mineralnym, który odzyskał i zajął już cały lokal przeznaczony dla siebie, powiedział rektor: „Jakkolwiek świetny już widok jest tego gabinetu, zbywa mu przecie wiele na krajowych mineralach, które krajowców najwięcéj obchodzić powinny, a dla obcych są najciekawsze. Zbiór ogólny zwolna uzupełnić się może z funduszu corocznego na ten gabinet wyznaczonego, lecz zbiór krajowych minerałów może tylko powstać za szczególną pomocą rządu. Potrzebne są do tego podróże po kraju geognostyczne, potrzeba nadewszystko, iżby urzędnicy zawiadujący kopalniami, swoją gorliwością o dobro powszechne, nam w téj mierze dopomódz chcieli. Rządowéj także pomocy potrzebujemy do uzupełnienia zbioru zoologicznego, szczególniéj co do zwierząt ssących i ptaków krajowych." -- Ogród botaniczny w prawdziwie kwitnącym okazuje się stanie...... Część jego owocowa została w roku szkolnym upłynionym pomnożona

niektóremi odmianami różnych drzew owocowych z Paryża sprowadzonemi..... Winnica znacznie rozszerzona.... Zbiór roślin botanicznych został pomnożony licznemi gatunkami, otrzymanemi na zamian z różnych ogrodów krajowych i zagranicznych, niemniéj wypielęgnowanemi z nasion tak z powyższych ogrodów, jako też wprost z Brazylji otrzymanych. Dyrektor ogrodu zwiedzając w roku szkolnym upłynionym okolice stolicy królestwa, znalazł przeszło 50 gatunków roślin dotąd niewidzianych w tych stronach. Niemało też roślin otrzymał ogród botaniczny zebranych przez W. Jastrzębowskiego w jego podróży po kraju naszym......

W Wydziale nauk i sztuk pięknych było uczniów zapisanych na oddział nauk 40, na oddział sztuk pięknych 70; w ogóle 110. Z innych wydziałów uczęszczało na przedmioty tego wydziału i składało examina roczne uczniów 173. Nadto 14 niezapisanych uczęszczało ciągle na ten wydział. Całokursowy examen z oddziału nauk, składało i otrzymało stopień magistra 3, z oddziału sztuk pięknych 2. Za rozprawy konkursowe w tym wydziale, dwóch otrzymało medale złote mniejsze; zaś Rafał Hadziewicz uczeń malarstwa, za ofiarowany przez siebie obraz S. Mikołaja, udarowany został od Najjaśniejszego Pana czterema tysiącami złotych polskich na raz, i pensją tyleż rocznie wynoszącą na podróż zagraniczną. — Zbiór numizmatyczny pomnożony został w upłynionym roku blizko o połowę początkowego zakładu.... Od Wolańskiego radcy ziemskiego zakupiono polskich numizmatów złotych, sztuk 120. Od Bekiera z Hamburga pod Frankfurtem nad Menem, numizmatów srebrnych greckich i rzymskich, przez niego zręcznie naśladowanych, sztuk 296... z ofiar od różnych osób przybyło sztuk 800.... Szczególniéj zaś zbogacił się warszawski uniwersytet zapisem ś. p. Józefa Biernackiego, majora W. P., który zbiór swój medalów z 1107 sztuk złożony, i kilkanaście tysięcy wartujący, testamentem uniwersytetowi przekazał. W zbiorze tym znajdują się numizmata i medale polskie, rzymskie familijne, wszystkich niemal cesarzów zachodnich........

Liczba ogólna uczniów po wszystkich wydziałach zapisanych, wynosiła w roku upłynionym 668, a zatém więcéj o 79 od liczby zapisanych w roku zaprzeszłym. Stopień magistra z różnych wydziałów otrzymało uczniów 105. Medal złoty większy za rozprawy konkursowe, uczniów 2. Medal złoty mniejszy 6. Pochwałę publiczną 2.

Przemawiając nakoniec do młodzieży akademickiéj, między innemi powiedział rektor: «Cieszy nas to, że coraz w liczniéjszém gronie do nas przybywacie. Lecz jest jeszcze co innego, co radość naszę więcéj nierównie podwyższyć może. Jak w boju, nie tyle mnóstwo, co dobór i duch ożywiający wojsko, stanowi; tak podobnie i na niwie muzom poświęconéj, nie wielość ale dobór, szczére i wyłączne na ich cześć poświęcenie się, prawdziwą sławę i dobro, dla was i dla narodu rokują. Biada wam, biada społeczności, a nam hańba i zgryzota sumienia, gdybyście do nas tylko po piętno wyższego usposobienia do posług krajowych, a nie po samo wyższe i rzetelne usposobienie przychodzili. Mówię to nie bez powodu, gdyż, jako stróż prawdy, wyznać z żalem muszę, iż od lat kilku, jak przychodzący do uniwersytetu coraz mniejsze przynoszą ukształcenie, tak zapisani do niego, mniejszy niż był w latach jego początkowych, okazują zapał do nauk. Nie twierdzę tego o wszystkich, ale o wielu...... Niech was nie gorszy przykład tych, którym się daje zyskiwać posady bez należytego, albo bez żadnego świadectwa ich usposobienia. To mniemane ich powodzenie długo trwać nie może. Widzicie jak rząd dobroczynny, nietylko w uniwersytecie, na zakłady naukowe, ale we wszystkich innych odnogach potrzeb krajowych, nieszczędzi kosztów i z wysileniem ożywia przemysł, zakłada fabryki i rękodzieła, robi porządki w kraju, nadaje popęd i ruch wszystkiemu, co wznosi i przyśpiesza kulturę, prowadzi do zamożności i dobrego bytu. To wszystko wymaga coraz większéj znajomości rzeczy i umiejętności. Przyjdzie więc czas, kiedy jeśli nie prawo, to sama potrzeba, wyłączy niezdatnych z posad publicznych, uchyli względy niewczesne i zgubne protekcje, a otworzy pole saméj zdolności i zasłudze. Wy sami, którzy teraz żacie się może, na utrudzenie examinów i patentów uniwersyteckich, będziecie gorliwemi w niedopuszczaniu do publicznych posad osób niezdolnych. Ze światła nie może się rozwijać tylko większe światło; a przy świetle rozjaśnionem, zniknąć muszą ciemności.»

Następnie prof. Tomorowicz czytał rzecz, o *Klinice medycznéj czyli terapeutycznéj wydziału lekarskiego w kró. warsz. uniwersytecie, łącznie z opisem historycznym biegu życia i pełnionych posług publicznych ś. p. J. B. Frejer Dra. M. i Chir., professora terapji i kliniki terapeutycznéj*. W obszernéj pod tym napisem rozprawie, wykazał autor: naprzód z najdawniejszych starożytności czasów, początek klinik, zmiany jakim one dotąd uległy, korzyści jakie zaprowadzenie ich przyniosło dla sztuki lekarskiéj i dla ludzkości..... mówił potem o szkole lekarskiéj Warszawskiéj za Xięztwa Warszawskiego i o pierwiastkowych dla niéj klinikach, utworzonych r. 1811 w szpitalu ś. Rocha.... skreślił obraz historyczny klinik warszawskich, wymieniając ich korzyści, niedogodności z niewłaściwego ich umieszczenia tymczasowego; odmiany które dotąd w ich urządzeniu poczyniono..... wykazał zasługi każdego z professorów trudniących się u nas kliniką terapeutyczną; a gdy doszedł do roku 1828, w którym wydział lekarski poniósł stratę przez śmierć professora Frejer, skreślił obraz życia tego męża, który oddany nauce, jako professor kliniki terapeutycznéj, najwięcéj położył zasługi w tym zawodzie. Dla uzupełnienia historji kliniki terapeutyczn. warsz., autor, jako zastępca profesora terapji i kliniki medycznéj, zdał sprawę o jéj stanie w roku szkolnym upłynionym; to doprowadziło go do uwag: nad sposobami praktycznego prowadzenia uczniów przy łóżkach chorych; nad obowiązkami professora praktycznego; nad przyczynami dla których u nas, wszystkim warunkom dobrze urządzonych tego rodzaju zakładów praktycznych, jeszcze zadosyć uczynić nie można; jak wydział lekarski udawał się do kommissji rządowéj wyznań z przedstawieniem projektu względem ulepszenia tych ważnych dla uniwersytetu zakładów. Nakoniec, professor Tomorowicz dał poznać zamiary, jakie w skutku podawanych planów przez wydział lekarski, kommissje rządowe oświecenia i spraw wewnętrznych, powzięły względem potrzeby założenia w stolicy Polski wielkiego szpitalu, na wzór najlepiéj urządzonych zagranicznych, n. p. Hamburskiego lub Monachskiego, i umieszczenia w tym szpitalu wszystkich klinik. (z Pam. Warsz.)

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP. PRZY ULICY ŻABIEJ Nro. 472